

Ексклузивно: Супруга убијеног премијера за "Новости": Да он није убијен, већ бисмо били у Европи. Очекивала сам да држава боље чува успомену на њега

Ни осам година после Зоранове смрти не прође дан, а да ме неко не заустави на улици, пијаци, у продавници и каже ми да је он за њега и даље жив. Људи памте његове речи и дела. Неки ми, чак, признају да и даље држе Зоранове слике у спаваћим собама. А важно је да остане сачуван у сећању нације.

Овако, ексклузивно за "Новости", дан уочи 12. марта и годишњице убиства премијера Зорана Ћинђића, говори његова супруга Ружица, члан ДС и председница Управног одбора фонда који носи име њеног мужа. Последњих неколико година посветила је управо томе да Зораново наслеђе остане сачувано. Наредне недеље биће пуштен у рад и Ћинђићев виртуелни музеј, што је последња у низу многобројних акција Фонда, која има за циљ да представи академски и политички живот првог демократског премијера.

Шта би Зоран рекао о данашњој Србији, о политичкој и економској ситуацији, брзини реформи?

- Знајући како је Зоран увек постављао високе критеријуме, како себи тако и другима, и одговор на ово питање гласи - не би био задовољан. Био би убеђен да може боље, другачије и да успех искључиво зависи од нас самих. Узео би у обзир све проблеме и околности, и светску економску кризу, али би од свих тражио да и личним ангажовањем дају максимум како би се у Србији живело боље.

Данас се често чују коментари да је у земљи горе него пре 5. октобра...

- Наравно, жестоко би се борио и против оних, а таквих је и данас доста, који тврде да је горе него пре 5. октобра. То, једноставно, није истина! Заборављамо редове, несташице хлеба и млека, хиперинфлацију, ратове... Кад год би се заподенула прича кад нам је било боље, Зоран би имао исти одговор: "У историји нам никад није било боље! Свашта смо преживели, али смо и напредовали."

Ове године обележава се и десет година како је он постао први демократски премијер. Јесмо ли демократскије друштво?

- Као што сам рекла, учињено је заиста много, али је још пуно посла пред нама. Када је преузимао улогу премијера, Зоран је интимно мислио да Србија, ипак, има основе уређеног друштва, да је у много бољем стању него што је заправо била. Реалност га је брзо уверила да је ситуација далеко гора од онога што је очекивао. Али, то га није деморалисало. Напротив, ушао је у то свим срцем, са жељом да трансформише, мења Србију из корена. И управо инсистирање на том реформском правцу га је и коштало живота. Јер, постојао је и онај други део Србије који није желео такве промене.

Колики је данас утицај те, како кажете, друге Србије?

- Нажалост, многи догађаји нас изнова уверавају да је тај утицај и даље јак. Без обзира на то колико бисмо желели да видимо само оно што је чистије, умивеније, боље, и да верујемо да је то у нашој земљи преовлађујуће, не смемо жмурити пред насиљем на улицама и стадионима, убиствима страних држављана... То нико од нас не сме да прихвати и оправда, то шаље ружну слику о Србији, и то је нешто што мора да се мења.

Шта је од Ћинђићевих снова о бољој Србији до сада досањано, а шта изневерено?

- Његов највећи сан је била европска Србија. Уколико крајем године добијемо кандидатуру за чланство у ЕУ, то ће бити остварење његовог сна.

Многи верују да бисмо, да се није десио 12. март, данас били ближи ЕУ, имали бољи животни стандард...

- У то сам апсолутно сигурна. Србија би, да није заустављена Зорановим убиством, била у ЕУ и пре Румуније и Бугарске, то је сигурно.

Може ли, по вашем мишљењу, реконструисана Влада и ДС, као њен стожер, да убрзају тај пут?

- Уверена сам да би Зоран поздравио реконструкцију Владе, јер ту видим померање, покушај да се нешто побољша. Он је био човек који је увек био спреман да се бори, за њега никад није постојала тако велика препрека која би га натерала да одустане од тражења решења. Још док би му представљали план А, он би у глави смишљао алтернативно решење, план Б.

Мислите ли да ова власт треба да пристаје на компромисе сваке врсте, па, ако треба, и на заједничку владу са напредњацима?

- Зоран је био политичар, а као таквом нису му биле стране никакве комбинаторике како би се очувала демократска држава и њене институције. Да ли је пре три године било ко од нас могао да замисли владу са социјалистима? Није, али нас је политичка реалност уверила да је то неминовност. Социјалисти су били моји идеолошки противници, најгоре године мог живота биле су од 1996. до 1999, када сам сваког дана размишљала да ће Зорана убити режим Слободана Милошевића. Ово је сада реформисан СПС, далеко од некадашње Милошевићеве идеологије, и то је добро, не само за ту странку, већ и за ово друштво које жели да потврди демократске вредности. Исто тако је и са напредњацима, који су се одвојили од радикала, постали модернији, европскији... И то је добро, да сада на унутрашњем плану имамо консензус да нам је циљ ЕУ. Е, сад, и даље се разликујемо по томе како до тамо стићи, али сви желимо у Европу.

Пред крај живота, Ћинђић је отворено рекао да никада неће признати независно Косово и предложио поделу. Србија је управо започела преговоре са Приштином, које многи називају историјским...

- Зоран је био визионар у многим стварима, па и око Косова. Он је према КиМ заузео

врло прагматичан став, и сада, после осам година, опет долазимо на његов предлог.

Колико сте задовољни односом државе према чувању Ћинђићевог наслеђа и сећања на њега?

- Морам признати да сам очекивала више. Фонд који водим је невладина организација, а било би много лепше када би Влада, кроз своје институције, водила рачуна о континуитету наше заједничке демократске историје. А, Зоран је део демократске историје овог друштва. Рецимо, тек на моју иницијативу је Архив Србије преузео обимну писану Зоранову грађу и она се сада тамо чува. И, опет на иницијативу Фонда, ускоро ће преко виртуелног музеја бити доступна свима. Зато ја и избегавам да говорим поводом годишњице његове смрти, јер не желим да се све сведе на то да се родбина уочи тог дана сећа њега у јавности.

Јесте ли очекивали више и од ДС?

- Странка помаже у оквирима у којима може, сваке године организује беседе у Зоранову част, придружује се акцијама Фонда. Али, то и не треба да буде само ствар странке, већ пре свега државе и Владе, јер није убијен Зоран Ћинђић, отац Луке и Јоване и мој супруг, већ премијер ове државе.

Пратите ли процес понављана суђења Милошу Симовићу, осуђеном за Ћинђићево убиство, и најаве да би то могло да се догоди и у случају Сретка Калинића? Очекујете ли да би они могли дати нове доказе који би расветлили смрт вашег супруга?

- Волела бих да дође до онога што би требало да расветли, и на чему је заустављено то суђење - политичку позадину убиства. Јер, није убијен Зоран Ћинђић, већ премијер, а очигледно да је постојала умешаност тадашње државе у овај злочин. Али, то су одговори до којих ћемо, ту сам несумњиво уверена, једног дана доћи. С пажњом пратим активности специјалног тужиоца који прикупља податке и доказе о догађајима који су претходили атентату на Зорана, а који нису били предмет правоснажно окончаног кривичног поступка.

Шта би, по вашем мишљењу, била главна Зоранова порука онима који данас воде ДС, државу, али и грађанима?

- Ако би и критиковао људе из странке, чинио би то у четири ока, никад у јавности, добронамерно, као кад су у питању деца - волиш их, али желиш да буду савршена. Тако и кад критикујеш своју странку, не радиш то да би она нешто изгубила, већ да би учинак био бољи, видљивији, јер ДС, заправо, и треба да буде мотор демократског друштва које се данас ствара у Србији. Мислим да је Зоран, у свему што је учинио, иза себе оставио толико порука, неку врсту политичког тестаментa и агенде, препоруке свим будућим премијерима. А његова најлепша порука по мом мишљењу је реченица - "Ви и ја сретћемо се тамо негде у будућности". Она говори колико је Зоран био потпуно свестан ризика који преузима, окружења, а како, наоружан великом личном и политичком храброшћу, није узмакао тим опасностима.

(Вечерње новости)